

Charakteristika studijního programu a jeho oborů, pokud se na obory člení	
Vysoká škola	Univerzita Palackého v Olomouci
Součást vysoké školy	Pedagogická fakulta – Katedra výtvarné výchovy
Název studijního programu	Specializace v pedagogice
Název studijního oboru	Výtvarná výchova (teorie výtvarné pedagogiky a výtvarné tvorby) 7507 P
Garant studijního oboru	Doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc.
Standardní doba studia	4 roky
Počet přijímaných uchazečů ke studiu v akademickém roce	
Charakteristika studijního oboru (studijního programu)	
<p>Studijní obor Výtvarná výchova (teorie výtvarné pedagogiky a výtvarné tvorby) poskytuje jako součást doktorského studijního programu Specializace v pedagogice vzdělání zaměřené na porozumění historickým kontextům a aktuální teorii výtvarné pedagogiky, vizuální kultuře a její pozici ve vzdělávacím procesu. Obor je zaměřen na získání odborných kompetencí pro výzkum, kritickou a teoretickou reflexi rozsáhlé oblasti výtvarné kultury, jakož i souvisejících pedagogických aspektů a edukačních aktivit ve výtvarné výchově. Nabízí vyváženou kombinaci disciplín zaměřených na výtvarnou pedagogiku, teorii, historii a kritiku umění a mediaci hmotného kulturního dědictví. Důraz je kladen na výzkumné aktivity studentů a rozvoj jejich prezentačních a komunikačních dovedností v rámci výuky na garantujícím pracovišti, projektové spolupráce a domácí i mezinárodní odborné rozpravy. Samostatnou výzkumnou oblast oboru představuje pak teorie tvorby ve vztahu k výtvarné pedagogice a k rozsáhlé oblasti zprostředkování umění a muzejní pedagogiky.</p>	
Profil absolventa studijního oboru (studijního programu) & cíle studia	
<p>Profil absolventa</p> <p>Absolvent doktorského studia by měl být schopen realizovat nezávisle tvůrčí odbornou činnost a vést vědecko-výzkumnou práci podle specifického zaměření své disertační práce a podle potřeb aktuálního zaměření kateder výtvarné výchovy na VŠ nebo pracovišť v jiných vědeckých institucích. Konkrétní profil absolventa je formován přímo tématem vlastní disertace. Doporučená témata disertace se vztahují k teorii výtvarné výchovy a zasahují do spřízněných oblastí, jako je teorie výtvarné tvorby, galerijní a muzejní pedagogika nebo dějiny umění. Specifické zaměření umožňuje absolventovi vykonávat úzce specializovanou činnost – například v oblasti integrativní estetické výchovy, galerijní a muzejní pedagogiky, výzkumné činnosti pro státní orgány (MŠMT). Úspěšná doktorská zkouška a obhajoba disertační práce jsou předpokladem samostatné orientace absolventa v oboru a jeho tvůrčího přístupu ke kvalitativnímu a kvantitativnímu výzkumu na vysoce kvalifikovaných pracovištích. Jazyková vybavenost by měla absolventovi umožnit participaci na výzkumech</p>	

v mezinárodním měřítku.

Absolvent by měl být schopen vykonávat profesi vysokoškolského pedagoga na pozici odborného asistenta, dále by měl být vybaven kompetencemi výzkumného pracovníka institucí zaměřených na výchovu a vzdělávání. Jeho odborná způsobilost ho opravňuje k působení v muzeích a galeriích v oblasti muzejní pedagogiky nebo v metodických centrech pro muzejní vzdělávání a v institucích zaměřených na oblast zájmové umělecké činnosti a výzkum v oblasti zprostředkování umění a kultury.

Cíle studia

Příprava vědeckých pracovníků pro teoretickou výzkumnou a odbornou činnost v následujících oblastech: vědecko-pedagogická činnost na katedrách výtvarné výchovy na VŠ, výzkumná, vědecká, organizační a publikační práce v institucích zaměřených na zprostředkování umění a na animaci kulturního dědictví na tuzemské i mezinárodní úrovni (kulturologický výzkum v oblasti vnímání a prezentace výtvarného umění) a v institucích zaměřených na výzkum v oblasti vzdělávání a teorie výtvarné výchovy a tvorby. Smyslem studia v DSP Výtvarná výchova je příprava studentů k samostatné výzkumné práci a její teoretické reflexi a dále dosažení profesní kvalifikace zajišťující vysokou prestiž a konkurenceschopnost oboru teorie výtvarné pedagogiky v tuzemsku i v zahraničí.

Absolvent DSP Výtvarná výchova umí

- samostatně odborně rozvíjet obor výtvarná výchova, v českém i mezinárodním kontextu
- publikovat v recenzovaných odborných médiích oboru a přednášet na oborových konferencích
- připravit a realizovat oborové vědecké a vzdělávací projekty
- koncipovat mezinárodní vědecké grantové projekty
- kompetentně vykonávat profesi vysokoškolského pedagoga na pozici odborného asistenta, výzkumného pracovníka státních institucí zaměřených na výchovu a vzdělání, v muzeích a galeriích v oblasti muzejní pedagogiky nebo v metodických centrech pro muzejní vzdělávání a v institucích zaměřených na oblast zájmové umělecké činnosti
- s ohledem na svou profilaci (podle zaměření disertace a absolvovaných povinně volitelných disciplín) provádět specializovanou výzkumnou, kritickou a vzdělávací činnost zaměřenou na klasická i nová média vizuální tvorby, zprostředkování kulturního dědictví nebo moderního umění

Seznam přednášejících a školitelů

Seznam přednášejících

Doc. PhDr. Olga Badalíková, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Mgr. Jarmila Beková, Ph.D.	Filozofická fakulta UP v Olomouci
Mgr. Marek Bohuš, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D.	Filozofická fakulta UP v Olomouci
Doc. Mgr. Vladimír Havlík	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. PhDr. Martin Horáček, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci a Vysoké učení technické v Brně
Mgr. Olga Chadaeva	Filozofická fakulta UP v Olomouci
Akad. soch. Tomáš Chorý, ArtD.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. Mgr. Jaromír Kadlec, Dr.	Filozofická fakulta UP v Olomouci
Doc. PaedDr. Alena Kavčáková, Dr.	Filozofická fakulta UP v Olomouci
Doc. Mgr. Jiří Krtička, akad. mal.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
PhDr. Milena Machalová	Filozofická fakulta UP v Olomouci
Doc. Mgr. Ondřej Michálek	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
PhDr. Světlana Obenausová, MLitt, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D.	Pedagogická fakulta MU v Brně a Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. Petra Šobáňová, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Prof. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Mgr. Ruth Valentová, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
PhDr. Olga Vomáčková, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci

Seznam školitelů

Doc. PhDr. Olga Badalíková, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. Mgr. Vladimír Havlík	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. PhDr. Martin Horáček, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci a Vysoké učení technické v Brně
Doc. Mgr. Jiří Krtička, akad. mal.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. Mgr. Ondřej Michálek	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D.	Pedagogická fakulta MU v Brně a Pedagogická fakulta UP v Olomouci
Doc. Petra Šobáňová, Ph.D.	Pedagogická fakulta UP v Olomouci

Doktorský studijní program (obor) a témata disertačních prací

Vstupní požadavky

Požadavky pro přijímací zkoušku do DSP

1. Předložení dokladů o absolvování studia: absolvent magisterského studijního programu vysoké školy univerzitního typu, oboru učitelství výtvarné výchovy pro druhý stupeň základních škol nebo střední školy, dále také absolvent s titulem Mgr., MgA., PhDr., v oboru příbuzném souvisejícím s výtvarným uměním a pedagogikou (tzn. například vysoká umělecká škola s výtvarným zaměřením – u absolventů těchto škol se pak požaduje základní VŠ pedagogické minimum a praxe v pedagogice).
2. Průkazné předpoklady pro účast na výzkumné a samostatné vědecké práci doložené vlastními publikacemi v oboru (články, aktivní vystoupení na vědeckých konferencích) a znalostí odborné literatury z oblasti teorie výtvarné pedagogiky a dějin umění.

Přijímací řízení do DSP se koná jednou za rok – koncem LS. Uchazeč je povinen podat přihlášku na příslušném formuláři doplněnou životopisem, doklady o ukončení vysokoškolského studia, přehledem tvůrčí, publikační event. organizační či jiné odborné činnosti a projektem zamýšlené disertační práce.

Okruhy znalostí a způsobilostí prověřované při přijímací zkoušce:

- znalost světového a českého výtvarného umění ve vztahu k zamýšlenému tématu;
- orientace v soudobé teorii výtvarné výchovy a středoevropském kulturním kontextu;
- jazykové předpoklady (čeština nebo slovenština + angličtina, nebo němčina, francouzština, ruština);
- přehled dosavadní činnosti v oblasti teorie a praxe zvoleného oboru (soupis odborné a vědecké činnosti – vystoupení na konferencích, publikace, vedení seminářů a kurzů);
- prezentace navrhovaného tématu disertační práce (stav dosavadního řešení tématu, originalita a aktuálnost tématu, metody jeho řešení, konkrétní výzkumné postupy, hypotéza a cesty jejího ověření).

Předložená koncepce disertačního projektu má doporučený rozsah 3–5 stran a následující osnovu:

- a) Charakteristika vědecko-odborného zaměření uchazeče v návaznosti na jeho předchozí činnost
- b) Předpokládaný název práce
- c) Zpráva o dosavadním stavu řešení daného problému v odborné literatuře tuzemské a zahraniční (bibliografie prostudovaných titulů a jiných pramenů)
- d) Specifikace metod výzkumu, rozsahu zvolené problematiky, formulace hypotézy a popis navrhovaného způsobu jejího ověření
- e) Přibližné časové rozvržení práce na daném tématu a specifikace přínosu pro obor teorie výtvarné pedagogiky

Studijní předměty

Předměty širšího odborného základu a examinátoři

Povinné předměty

Filozofické aspekty edukace	Doc. Mgr. Štefan Chudý, Ph.D.
Teorie výtvarné pedagogiky	Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D.
Dějiny umění 20. a 21. století	Doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc., Doc. PhDr. Olga Badalíková, Ph.D.

Cizí jazyk I

Angličtina:	PhDr. Světlana Obenausová, MLitt. Ph.D., Mgr. Ruth Valentová, Ph.D.
-------------	--

Němčina:	Mgr. Marek Bohuš, Ph.D. PhDr. Olga Vomáčková, Ph.D.
----------	--

Francouzština:	Mgr. Jarmila Beková, Ph.D. Doc. Mgr. Jaromír Kadlec, Dr.
----------------	---

Ruština:	Mgr. Olga Chadaeva PhDr. Milena Machalová
----------	--

Cizí jazyk II – dle předpisu děkana je v kompetenci školitele (překlad odborného textu)

Povinně volitelné předměty

Metodologie výzkumu v oblasti výchovy a vzdělávání	Doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D.
Intermediální tvorba a veřejný prostor	Doc. Mgr. Vladimír Havlík
Metodologie dějin umění	Doc. PhDr. Martin Horáček, Ph.D.
Architektura a edukace	Doc. PhDr. Martin Horáček, Ph.D.
Barva a design	Akad. soch. Tomáš Chorý, ArtD.

Evropská umělecká a výtvarně pedagogická avantgarda první poloviny 20. století (vybrané kapitoly) Doc. PaedDr. Alena Kavčáková, Dr.

Kompozice výtvarného díla Doc. akad. mal. Jiří Krtička

Teorie vizuální komunikace Doc. Mgr. Ondřej Michálek

Proměny výtvarné kultury v období středověku a časného novověku
Doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc.

Teorie arteterapie a psychologie tvorby
Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D.

Muzeum jako edukační médium Doc. Petra Šobáňová, Ph.D.

Kresba jako diagnostický a terapeutický fenomén Prof. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D.

Výběr disciplín a jejich hodnocení se řídí následujícím dokumentem: Prováděcí norma PdF UP 1M/2009 *Studium v kreditovém systému na PdF UP v Olomouci, část V – Postup studiem v doktorských studijních programech.*

Další povinnosti

Student – doktorand je povinen pravidelně publikovat, podílet se na výzkumné činnosti katedry v rámci fakultního, univerzitního i rámec univerzity přesahujícího výzkumu, věnovat se výuce a odborné činnosti na katedře, participovat na výzkumných záměrech a grantové činnosti.

Další povinnosti v jednotlivých ročnících:

1. ročník – rozpracování podrobné osnovy disertační práce, plánu výzkumu a uskutečnění prvních bádání, zapojení do výzkumné grantové činnosti katedry – podíl na plnění jednoho dílčího tématu, publikace nejméně jedné odborné studie (recenzované periodikum, kapitola v odborné knize apod., podle kritérií Metodiky hodnocení VaV v ČR), aktivní vystoupení na konferenci, optimálně s mezinárodní účastí.
2. ročník – postupné zpracování průběžných výsledků výzkumu, řešení vlastního grantu souvisejícího s tématem disertace, publikace nejméně jedné odborné studie (recenzované periodikum, kapitola v odborné knize apod.), aktivní vystoupení na konferenci v zahraničí nebo na celostátní konferenci se zahraniční účastí, studijní pobyt na zahraniční univerzitě s publikací ve světovém jazyce (možno realizovat též ve třetím ročníku), průběžná práce na textu disertace.
3. ročník – pokračování v reflexi výzkumu, vyvození teoretických závěrů, publikace nejméně jedné odborné studie (recenzované periodikum, kapitola v odborné knize apod.), aktivní vystoupení na konferenci v zahraničí nebo na celostátní konferenci se zahraniční účastí, rozšíření textu disertace.
4. ročník – státní doktorská zkouška a finalizace disertační práce, uzavření reflexe výzkumu, odevzdání textu k oponentuře. Obhajoba disertační práce. Publikace dvou odborných studií obsažených v disertaci, nebo příprava celé disertace k publikaci a její publikace ve formě monografie po úspěšné obhajobě a recenzním řízení.

Distribuce kreditů za plnění studijních povinností se řídí Prováděcí normou PdF UP 1M/2009 *Studium v kreditovém systému na PdF UP v Olomouci*, částí V – *Postup studiem v doktorských studijních programech* a Směrnicí děkana PdF UP č. 3S/2014 *Podmínky a požadavky na studium v doktorských studijních programech (Ph.D.) na Pedagogické fakultě UP*. Těmito dokumenty se řídí rovněž individuální přidělování kreditů v případě výjimečných vědecko-výzkumných úspěchů studenta (zahraniční publikace, vědecké monografie, granty apod.)

Požadavky na státní doktorskou zkoušku

Státní doktorská zkouška

Státní doktorská zkouška představuje vyvrcholení doktorského studia v oboru výtvarná výchova a její průběh se řídí *Studijním a zkušebním řádem UP ze dne 1. 7. 2011*

(http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/2011/SZR_UP_2011.pdf).

Hodnocení zkoušky probíhá v souladu s Prováděcí normou PdF UP 1M/2009 *Studium v kreditovém systému na PdF UP v Olomouci*.

Požadavky ke státní doktorské zkoušce:

1. Student je povinen při zkoušce prokázat odborné a teoretické znalosti v oblasti dějin výtvarného umění a souvisejícího kulturního provozu se zaměřením na problematiku, jež se vztahuje k tématu jeho disertace.
2. Student je povinen prokázat všeobecný přehled v oboru teorie výtvarné pedagogiky v České republice a v zahraničí.

Návrh témat prací

Tematické okruhy:

I. Teorie výtvarné pedagogiky s didaktikou (reflexe principů tvorby a edukace)

Školitel: Doc. PaedDr. Hana Stehlíková Babyrádová, Ph.D.

1. Interdisciplinarita a její role v motivaci výtvarného projevu (modelová disertační práce zaměřená na koncepci prognostických pedagogických projektů, podpořených pilotním kvalitativním výzkumem praxe na středních školách).
2. Role symbolických výtvarných projevů v socializaci dítěte (hermeneutická metodika, kazuistické studie, zakotvená teorie).
3. Edukativní projekty na pomezí hudby a výtvarného umění (interdisciplinární didaktika výtvarné výchovy, mezioborový kvalitativní výzkum na základních a středních školách).
4. Terapeutické aspekty výtvarné tvorby (psychologické a sociální kořeny výtvarného projevu)
5. Psychologické, sociologické, kulturně-antropologické a fyziologické kořeny, zdroje a výrazové prostředky v kreativním procesu (kvalitativní výzkum).
6. Výtvarná tvorba marginalizovaných skupin ve vývojově-historických souvislostech (monografická studie).
7. Významné osobnosti art-brut, outsider art a inzitního umění (monografická studie).

II. Zprostředkování umění a animace kulturního dědictví (reflexe a tvorba modelů programové edukativní činnosti muzejních a galerijních institucí)

Školitel: Doc. PhDr. Hana Myslivečková, CSc.

1. Mezi životem a smrtí - výtvarné umění, filozofie a hmotná kultura období renesance v interdisciplinárních souvislostech (kvalitativní historický výzkum).
2. Architektura jako fenomén proměn životního stylu renesanční společnosti (vztah sociálního a kulturního kontextu – kvalitativní výzkum).
3. Výtvarné umění a hmotná kultura jako nástroj poznání života každodennosti v období renesance (kvalitativní výzkum zaměřený k interdisciplinárním potřebám edukace).
4. Sbírkové fondy moravských zámků (regionálních muzeí) jako zdroj poznání renesanční kultury a života každodennosti (kvalitativní historický výzkum, případové studie).
5. Změny konceptu portrétního zobrazení v pozdním středověku a v renesanci (kvalitativní výzkum).

6. Paměť místa. Reflexe kulturní historie a výtvarného umění regionu ve vztahu k mezioborovým potřebám edukace (kvalitativní historický výzkum).

Školitel: Doc. PhDr. Olga Badalíková, Ph.D.

1. Současné formy prostorové tvorby v rámci soudobého filozofického kontextu (analýza a komparace metamorfóz formálně stylistických aspektů v současnosti s proměnami filosofického nazírání).
2. Centrum a regiony (k otázkám uměleckého provozu) - reflexe sociálně politických struktur v rámci prezentace současného výtvarného dění. Strategie pohybu na výtvarné scéně.
3. Geneze postmoderny v posttotalitních systémech. Sociologické dimenze daného fenoménu v euroamerickém kontextu.
4. Tělo jako fetiš, transgresivní projev prostorové tvorby. Hermeneutický výklad.
5. Entropie a strategie ošklivosti v intencích umění na přelomu tisíciletí. Komparace ikonologických aspektů v rámci historického vývoje.
6. Analýza uměleckého díla
7. Etické, estetické a ekonomické faktory v tvorbě mainstreamu a alternativních proudů (simultaneita, kontrapozice, komplementarita).

Školitel: Doc. PhDr. Martin Horáček, Ph.D.

1. Město jako prostředí a prostředek pro život a edukaci / Koncepce animace urbanizované krajiny (disertace prověřující metodologii, cíle, limity a efektivitu edukativního zhodnocení urbanizované krajiny s důrazem na specifické podmínky České republiky).
2. Poučení z klasické tradice, poučení z moderny – hodnoty, stereotypy a výzvy (teorie a metodologie animací výtvarných uměleckých děl z 19., 20. a 21. století vycházející z revize modernistické ideologie a impulsů “kritické teorie” a tzv. nových dějin umění).
3. Architektura a edukace (kvalitativní výzkum potenciálu architektury muzejních, galerijních a ostatních budov vzhledem k edukativním cílům).
4. Virtuální svět (počítačová vizuální realita, její vliv na hmotnou kulturu skutečného světa a související pedagogické aspekty).

III. Multimediální a mezioborové umělecko-pedagogické projekty se zaměřením na nová média (reflexe aktuálních problémů teorie a praxe vizuální komunikace s ohledem na výtvarnou pedagogiku)

Školitel: Doc. Mgr. Vladimír Havlík

1. Intermediální tvorba ve veřejném prostoru a její estetické, etické, psychologické,

- sociální a politické aspekty (kvalitativní výzkum).
2. Interdisciplinární, komunitní, environmentální a site-specific projekty aktivizující komunikaci, senzibilitu a kreativitu (akční výzkum).
 3. Využití nových médií ve výtvarné tvorbě na základních a středních školách (kvalitativní výzkum v praktických pedagogických projektech).
 4. Koncepční proměny systému uměleckého vzdělávání v souvislosti s rozvojem nových médií (kvalitativní výzkum).
 5. Intermediální tvorba ve vztahu k dramatické a hudební výchově – interdisciplinární workshopy (mezioborový kvalitativní výzkum).
 6. Problematika originality umělecké tvorby v době postprodukčních strategií (srovnávací studie).
 7. Původní tvůrčí koncepty a jejich transfer do reklamy, designu, módy a zábavního průmyslu (empirický výzkum).

Školitel: Doc. Mgr. Ondřej Michálek

1. Proměny rétoriky tištěného (rozmnoženého) obrazu v návaznosti na technologický rozvoj médií, jež ho generují, multiplikují a šíří. Fenomén svobody tvorby s ohledem na snadnost a dostupnost záznamu, úpravy a proměny obrazů (digitální fotografie).
2. Vztah grafiky volné a užití, prostupy, odkazy, záměny a proměny kontextů. Specifický prostor vnímání a exploatace problematiky v pedagogické praxi.
3. Obsah a forma vizuálního sdělení určeného do veřejného prostoru nebo široké distribuce; jejich proměny v čase (komerce, ideologie, politika, osvěta parafráze, citace, záměny, humor, agresivita, subverze, transgrese). Použití dětského elementu nebo alternativního projevu v současné praxi médií.
4. Obraz a text, pokrevní příbuzní v historii i současnosti (aplikace v reklamě, architektuře, ve volném umění).
5. Vizuální jazyk současných urbánních struktur (orientační systémy, reklama, graffiti, wall paintings, mediální fasády). Infantilizace vnímatele a příjemce.
6. Billboard jako společenská hra: zdroj poezie, humoru i vizuálního znečištění.
7. Dětská ilustrace – ilustrace pro děti, ambivalentní podstata vztahu. Instruktivní hodnota kombinace textu a obrazu (příběh, vysvětlení jevu, metafora).

Koncepce disertační práce musí odpovídat *Směrnici děkana PdF UP č. 3S/2014 Podmínky a požadavky na studium v doktorských studijních programech (Ph.D.) na Pedagogické fakultě UP.*

Student vybírá z výše uvedených tematických okruhů, případně lze téma navržené studentem akceptovat po dohodě se školitelem a po schválení oborovou radou DSP.